

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Agressie en extreem gedrag bij Huntington

Welmoed Lieftrinck

Neuropsycholoog/GZ-Psycholoog

8^e HNN 11-06-2018

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Agressie

- Veel voorkomend probleem bij de ziekte van Huntington 22-66%
- Vroeg stadium van de ziekte
- Meer bij mannen
- Suicide ideatie
- Obsessief compulsief gedrag
- Frequent vallen
- Geen eenduidige behandeling

Aggression in Huntington's Disease: A Systematic Review of Rates of Aggression and Treatment Methods. *Journal of Huntington's Disease* 3 (2014)

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Agressie

- Tijdens ADL
- Fysieke begeleiding

Characterisation of aggression in Huntington's disease: rates, types and antecedents in an inpatient rehabilitation setting. J Clin Nurs. 2017 Oct;26(19-20):2922-2931

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Vormen van agressie

- Verbale agressie
 - gericht / ongerichte frustratie
- Fysieke agressie
 - gericht / ongericht
 - personen / voorwerpen
- Combinatie verbaal en fysiek

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Gevolgen

- Beschadigend zelf en/of een ander
- Sociaal isolement
- Vroegtijdige opname

Oorzaak

- Degeneratie Caudate Nucleus en daarmee gecorreleerde circuits (emotieregulatie, cognitie, motoriek)
- Emotieherkenning
- Tragere reactiesnelheid
- Executieve functiestoornis
 - Afname inhibitie
 - Afname bedenken gedragsalternatieven

Agressie als beste gedragsalternatief.....

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Gedragseenheid 20 cliënten

Probleemgedrag

Onbegrepen gedrag

Agressie

Extreem gedrag

Complex gedrag

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Complexe doelgroep

- Beschadigd door levensgeschiedenis / hechting

Attachment in families with Huntington's disease. A paradigm in clinical genetics Patient Educ Couns 2006

- Beschadigd door HD
- Laten zich niet makkelijk leiden (RM)
- Grote diversiteit binnen de groep
- Niet in staat zicht te handhaven op een normale HD-afdeling
-

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Complexe oorzaak

- Huntington &
- Cognitieve stoornissen
- Ontremd gedrag
- Repetitief/dwangmatig
- Impuls regulatie
- Apathie
- Anosognosie
- Depressie/angst
- (Chronisch) psychotisch

Complexe oorzaak

- Huntington & psychiatrie
- Cognitieve stoornissen
- Ontremd gedrag
- Repetitief/dwangmatig
- Impuls regulatie
- Apathie
- Anosognosie
- Depressie/angst
- (Chronisch) psychotisch
- Eetstoornis
- Bordeline dynamiek
- Middelen misbruik
- Conversie
- Nagebootste stoornis
- Somatische symptoomstoornis
- Verleden met Justitie

Diagnostiek

- DSM V criteria leidt tot onderdiagnostiek
 - Huntington als mogelijke organische oorzaak
 - Bepaald gedrag minder uitgesproken door de setting en psychofarmaca
 - Diagnostische middelen niet altijd goed bruikbaar
- Agressie/agitatie:
- Cohen-Mansfield Agitation Inventory (CMAI)
 - UHDRS
 - NeuroPsychiatric Inventory (NPI-Q)

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Praktijk

- Praktijk dwingt ons om rekening te houden met psychiatrische symptomen
- Empathisch-directieve benadering alleen *niet* voldoende om gedrag te hanteren (5-K model kort, concreet, kontinu, consequent, creatief)

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Casus

Voorgeschiedenis:

- Vrouw 48 jaar, HBO-niveau
- Moeder Huntington
- Als kind emotioneel verwaarloosd
- Getraumatiseerd door diagnose HD, bestuderen psychiatrie en nabootsingen
- Eetstoornis gemengd type (BMI wisselingen)
- Zwervend bestaan

Casus

Gedrag:

- Nabootsing psychotische symptomen afgewisseld met echte psychose
- Defecatie overal, wegens gif op de vloer
- Borderline dynamiek, uitspelen personeel
- Eetstoornis, PEG-sonde
- Gerichte fysieke agressie tijdens ADL
- Beeld is wisselend over tijd/periode
- Wisselend 'inzicht'
- Wisselend toegankelijk voor zorg/behandelaren

TOPAZ
Samen zorg je sterk.

Wat onderscheidt ons?

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Onderscheid en aanpak

- Analyse: Expliciet onderscheid tussen Huntington en psychiatrie
- Integreren alle informatie, zoeken naar patronen
 - Persoonsbeeld/beschrijving
 - Signaleringsplan in fases van opbouwende agitatie/agressie
- Maatwerk
 - Vroeg interveniëren
 - Verschillende methodieken

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Casus

- Resultaat: Maatwerk in benadering
 - 5-K model, als uitgangspunt
 - Eén-team benadering, bij defecatie en uitspelen
 - RADAR-training, bij agressie
 -

TOPAZ

Samen zorg je sterk.

Take home message

- Incidenten zijn onvermijdelijk

Aanpak om terug te dringen

- Kijk verder dan Huntington
- Patronen / patroonherkenning
- Signaleringsplan
- Benadering is maatwerk
- Denk goed na over vrijheidsbeperking

